

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 266 คน ประกอบด้วย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลศาลาษา จำนวน 136 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลมหาสวัสดิ์ จำนวน 68 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลคลองโยง จำนวน 62 คน

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 160 คน ประกอบด้วย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลศาลาษา จำนวน 82 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลมหาสวัสดิ์ จำนวน 41 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลคลองโยง จำนวน 37 คน ใช้สูตรของทาคาโอยามานัน (Yamane, 1973 : 125 อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2544 : 64) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
 N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
 e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่าง
 (กรณีศึกษาวิจัยครั้งนี้ $e = 0.05$)

$$\begin{aligned} \text{จะได้} \quad n &= \frac{266}{1 + (266 \times (0.05^2))} \\ &= 159.76 \approx 160 \end{aligned}$$

จากจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 266 คน ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้เป็นจำนวน 160 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ตำบลศาลาษา	136	82
ตำบลมหาสวัสดิ์	68	41
ตำบลคลองโยง	62	37
รวม	266	160

เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางสังคมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ด้านอาการของไข้เลือดออก ด้านลักษณะของยุงพาหะ ด้านการกำจัดของยุงพาหะ และด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ มี 2 ตัวเลือก คือ 1 และ 0 โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนนความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคะแนนรวมที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ความรู้ที่ผู้เขียนสร้างขึ้น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 33 ข้อ จำแนกตามรายด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการตัดสินใจในการวางแผน	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการดำเนินงาน	จำนวน 14 ข้อ
3. ด้านการรับผลประโยชน์	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการประเมินผล	จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยกำหนดเป็นระดับและใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 117)

ผลการปฏิบัติงานมากที่สุด	ให้น้ำหนักเป็น 5	คะแนน
ผลการปฏิบัติงานมาก	ให้น้ำหนักเป็น 4	คะแนน
ผลการปฏิบัติงานปานกลาง	ให้น้ำหนักเป็น 3	คะแนน
ผลการปฏิบัติงานน้อย	ให้น้ำหนักเป็น 2	คะแนน
ผลการปฏิบัติงานน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักเป็น 1	คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย

1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางสังคมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประกอบด้วย การตัดสินใจในการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

2. แบบสอบถาม ได้แก่ แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ด้านอาการของไข้เลือดออก ด้านลักษณะของยุงพาหะ ด้านการกำจัดของยุงพาหะ และด้านการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก

ผู้เขียนดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของบทบาทของการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ออกแบบ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบ พิจารณาหา จุดบกพร่อง รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ และเที่ยงตรงมากขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม ความสมบูรณ์ของเนื้อหา แก้ไขความถูกต้องของการสื่อภาษาให้เหมาะสม พร้อมทั้ง ขอคำแนะนำเพื่อมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม การหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณ จากความสอดคล้องคือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า ค่า IOC โดยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจะประเมิน 3 ระดับ คือ

1 = สอดคล้อง

0 = ไม่แน่ใจ

-1 = ไม่สอดคล้อง

ถ้าค่า IOC มากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้

ถ้าค่า IOC เท่ากับ 0.5 หรือน้อยกว่า แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่สมควรตัดทิ้งหรือแก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญปรับแก้และเสนอให้อาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอีกครั้ง

ตาราง 3.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวแปรความรู้และการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				-1	0	1	
1. ความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก	ความสามารถในการจำ การรับรู้ และความเข้าใจ และ					✓	
1.1 ด้านอาการของไข้เลือดออก	ความสามารถ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	1. กินยาไข้ไม่ลด มีจุดแดง บริเวณผิวหนัง แขน ขา และลำตัว	1. อาการไข้กินยาแล้ว ไข้ไม่ลด และมีจุดแดงบริเวณผิวหนัง แขน ขา และลำตัว เป็นอาการสงสัยว่าจะเป็นโรค ไข้เลือดออก				
		2. โรค ไข้เลือดออก อาจทำให้ ผู้ป่วยเสียชีวิต	2. โรคไข้เลือดออกอาจ ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต ได้ถ้าไม่ได้รับการ ดูแลอย่างถูกต้อง			✓	
		3. รับประทานยา แอสไพรินทำให้ไข้ลดเร็วขึ้น	3. เมื่อมีไข้หรือสงสัยว่าจะเป็นโรค ไข้เลือดออก รับประทานยา แอสไพรินเพราะทำให้ไข้ลดลงเร็วขึ้น			✓	
		4. เมื่อมีไข้สูง ควรเช็ดตัวและ คัดน้ำมากๆ	4. ผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออกขณะมี ไข้สูง การเช็ดตัวลด ไข้ และคัตน้ำมากๆ จะช่วยให้ไข้ลดลงเร็วขึ้น			✓	
		5. การติดต่อทางการหายใจ	5. โรคไข้เลือดออก สามารถติดต่อกันได้ โดยทางการหายใจ			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				-1	0	1	
1.2 ด้านลักษณะของยุงพาหะ		1. วงจรชีวิตของยุงคือ ไข่ ลูกน้ำ และตัวเต็มวัย	1. ยุงพาหะนำโรคไข่เลือดออก มีวงจรชีวิต 3 ระยะคือ ไข่ ลูกน้ำ และตัวเต็มวัย			✓	
		2. ยุงหากินในเวลากลางวัน	2. ยุงพาหะนำโรคไข่เลือดออกชอบหากินในเวลากลางวัน			✓	
		3. ฟันเคมีฆ่ายุงครั้ง 2 ห่างครั้งแรก 7-10 วัน	3. การฟันสารเคมีฆ่าตัวแก่ยุงให้ได้ผลครั้งที่สองควรฟันห่างจากครั้งแรก 7-10 วัน			✓	
		4. ไข่ยุงทนสภาพแห้งแล้งได้นาน	4. ไข่ยุงพาหะนำโรคไข่เลือดออกสามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้งได้นานเป็นปี			✓	
		5. ทราชมียุทธิฆ่าลูกน้ำ 2-3 เดือน	5. ทราชมียุทธิฆ่าลูกน้ำในการฆ่าลูกน้ำได้นาน 2-3 เดือน			✓	
		6. ลูกน้ำยุงไวต่อแสงและสิ่งกระตุ้น	6. ลูกน้ำยุงพาหะนำโรคไข่เลือดออกจะไวต่อแสงสว่างและสิ่งกระตุ้นมาก			✓	
		7. แสงทำให้ลูกน้ำยุงหนีลงก้นภาชนะ	7. ลูกน้ำยุงพาหะนำโรคไข่เลือดออกเมื่อถูกแสงสว่างจะหนีลงก้นภาชนะ			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบ เชิงโครงสร้าง	ข้อกำหนดใน แบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
		8. ยุงมีชีวิต 30-45 วัน	8. ยุงที่นำโรคลำไส้เลือดออก สามารถมีชีวิตอยู่ได้ นาน 30-45 วัน				
		9. โองน้ำเป็น แหล่ง เพาะพันธุ์ ยุง	9. โองน้ำค้ำ น้ำใช้ที่ไม่ ปิดฝา เป็นแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงพาหะนำ โรคลำไส้เลือดออกที่ สำคัญที่สุด			✓	
		10. ยุงอาศัยในที่ที่มี แสงสว่างส่อง ถึงและลมพัด	10. ยุงนำโรคลำไส้เลือดออก ชอบอาศัยในบ้าน บริเวณที่มีแสงสว่าง ส่องถึงและมีลมพัด ผ่าน			✓	
1.3 ด้าน การกำจัด ยุงพาหะ		1. กำจัดยุงควรร ทำทุก 2 สัปดาห์	1. การกำจัดทำลายแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงพาหะนำ โรคลำไส้เลือดออกควรร ทำทุก 2 สัปดาห์			✓	
		2. หลังน้ำทิ้ง ควรขจัด ภาชนะ	2. การเทน้ำทิ้งโดยไม่ขจัด ภาชนะไม่สามารถ ทำลายไข่ยุงพาหะได้			✓	
		3. ใช้ผงซักฟอก เกลือแดง น้ำส้มสายชู และน้ำเดือด ทำลายลูกน้ำ ยุง	3. ผงซักฟอก เกลือแดง น้ำส้มสายชูและน้ำ เดือด สามารถใช้ ทำลายลูกน้ำยุงพาหะ ในจานรองขาตู้กันมด ได้			✓	
		4. พ่นหมอก ควันเพื่อ กำจัดไข่ และลูกน้ำ	4. การพ่นหมอกควัน สามารถกำจัด ไข่ และ ลูกน้ำ ของยุงพาหะนำ โรคลำไส้เลือดออกได้			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิง โครงสร้าง	ข้อความถามใน แบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
		5. ที่ที่มีน้ำขังเป็น แหล่งเพาะพันธุ์ ยุง	5. เศษภาชนะ ขวางรถยนต์ ที่ไม่ใช้แล้ว เศษขยะ แจกัน จานรองขาตู้ กับข้าว จานรอง กระถางต้นไม้ โถงน้ำ อ่างน้ำในห้องน้ำที่มีน้ำ ขัง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงพาหะนำโรค ไข่เลือดออก			✓	
1.4 ด้านการ ป้องกันและ ควบคุมโรค ไข่เลือดออก		1. ป้องกันการเกิด โรคไข่เลือดออก โดยกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์	1. การป้องกันการเกิดโรค ไข่เลือดออกที่ได้ผล มากที่สุด คือการ ป้องกันไม่ให้มีแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงพาหะนำ โรคไข่เลือดออก			✓	
		2. ปลาหางนกยูง ป้องกันและ ควบคุมโรคฯ ได้	2. การใส่ปลาหางนกยูงลง ในภาชนะที่เป็นอ่างบัว เป็นการป้องกัน ควบคุมโรค ไข่เลือดออกได้			✓	
		3. ทรายอะเบท ป้องกันและ ควบคุมโรคฯ ได้	3. ต้องใส่ทรายอะเบทใน แหล่งน้ำโสโครก เพราะเป็นแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงพาหะนำ โรคไข่เลือดออก			✓	
		4. เรังทำลายลูกน้ำ ยุงเพื่อป้องกัน โรคฯ	4. เมื่อมีผู้ป่วยโรค ไข่เลือดออก ต้องเร่ง ทำลายลูกน้ำ ยุงพาหะ นำโรคและป้องกัน ตนเองไม่ให้ถูกยุงกัด			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบ เชิงโครงสร้าง	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
		5. ร่วมกัน วางแผน ป้องกันและ ควบคุม โรคฯ	5. การร่วมกันวางแผน ป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกในหมู่บ้าน/ ชุมชนเป็นหน้าที่ของ อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน			✓	
		6. จัดทำ ประชาคม หมู่บ้าน	6. อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านต้องมีการ จัดทำประชาคมหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาโรค ไข้เลือดออก			✓	
		7. กระตุ้นให้ ประชาชนรู้ ถึงอันตราย ของโรคฯ	7. อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านต้องกระตุ้น ให้ประชาชนตระหนักถึง อันตรายของโรค ไข้เลือดออกด้วย			✓	
		8. ดำรวจและ ควบคุม แหล่ง เพาะพันธุ์	8. อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านต้องเป็น แกนนำประชาชนในการ สำรวจและควบคุมแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงพาหะนำโรค ไข้เลือดออก			✓	
		9. จัดทำ โครงการ ป้องกันและ ควบคุม โรคฯ	9. อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านต้องร่วม เป็นคณะกรรมการจัดทำ โครงการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออก			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิง โครงสร้าง	ข้อคำถามใน แบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
		10. ประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อ ป้องกันโรคฯ	10. อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำ หมู่บ้านต้องมีการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ในการ ป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออก				
2. การมีส่วน ร่วมในการ ป้องกันและ ควบคุมโรค ไข้เลือดออก	การมีส่วนร่วม ในการค้นหา ปัญหาและ สาเหตุของ ปัญหา การ						
2.1 ขั้นตอนการ ตัดสินใจใน การ วางแผน	กำหนดความ ต้องการ การจัดลำดับ ความสำคัญ ของปัญหา การ วิเคราะห์หา แนวทางแก้ไข ปัญหา การ กำหนด แผนการ ดำเนินงานใน การป้องกันโรค	1. มีแผนในการ ดำเนินงาน	1. มีแผนในการ ดำเนินงานป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออก ของหมู่บ้าน				✓
		2. ดำเนินงานตาม แผน	2. ดำเนินงานตามแผน ป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออกของ หมู่บ้าน				✓
		3. ร่วมหาสาเหตุ การระบาดของ โรค	3. เมื่อมีผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออกเกิดขึ้นใน หมู่บ้าน เคยเข้าร่วมหา สาเหตุการระบาดของ โรค				✓

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
				-1	0	1	
	ใช้เลือดออก	4. กระตุ้นการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมดำเนินการตามแผนหรือกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรค	4. กระตุ้นให้ประชาชนในละแวกบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนป้องกันและควบคุมโรค			✓	
	ใช้เลือดออกและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานป้องกันโรคใช้เลือดออก	5. ร่วมปรึกษาเพื่อหาปัญหาและสาเหตุ	5. เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุโรค			✓	
	ใช้เลือดออก	6. สอดส่องดูแลและค้นหาปัญหาโรค	6. เป็นผู้ที่สอดส่องดูแลและค้นหาปัญหาโรค				
	ใช้เลือดออก	7. จัดประชุมเพื่อจัดทำแผนดำเนินงาน	7. เคยร่วมกับเพื่อน อสม. ในหมู่บ้านจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรค			✓	
	ใช้เลือดออก	8. จัดทำแผนเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ	8. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิง โครงสร้าง	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
2.2 ขั้นตอนการ ดำเนินงาน		1. ประชาสัมพันธ์ ร่วมกันกำจัด ลูกน้ำขุ่นใน ครัวเรือน	1. ประชาสัมพันธ์ให้ ครัวเรือนในละแวกบ้าน ที่รับผิดชอบร่วมกัน กำจัดลูกน้ำขุ่นใน ครัวเรือนของตนเอง			✓	
		2. จ่ายและใส่ ทรายในภาชนะ เก็บกักน้ำ	2. จ่ายและใส่ทรายกำจัด ลูกน้ำในภาชนะเก็บกัก น้ำแก่ครัวเรือนในละแวก บ้านที่รับผิดชอบอย่าง สม่ำเสมอ			✓	
		3. ร่วมกิจกรรม รณรงค์ป้องกัน และควบคุม	3. เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ ป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกที่จัดขึ้นใน หมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ			✓	
		4. เมื่อมีผู้ป่วยแจ้ง ข่าวให้ ประชาชน ทราบ	4. แจ้งข่าวให้ประชาชน ทราบเมื่อมีผู้ป่วยด้วย โรคไข้เลือดออก เกิดขึ้น ในหมู่บ้าน			✓	
		5. พ่นควันกำจัดตัว แก่ยุง	5. พ่นหมอกควันกำจัดตัว แก่ยุงในหมู่บ้าน			✓	
		6. การอบรม ความรู้เรื่องโรค ฯ	6. ท่านเคยเข้ารับการอบรม ความรู้เรื่องโรค ไข้เลือดออก			✓	
		7. เปลี่ยนถ่ายน้ำ	7. เปลี่ยนถ่ายน้ำในบ้าน ตนเองและแนะนำ ครัวเรือนในละแวกบ้าน ที่รับผิดชอบทุกสัปดาห์			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิง โครงสร้าง	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
		8. ทำบ้านให้ สะอาด ปลอดภัย โปร่ง	8. ทำบ้านให้สะอาด ปลอดภัย โปร่ง เพื่อให้ไม่เป็นที่ หลบซ่อนของยุง			✓	
		9. ใช้ตาข่ายใน ลอน ปิดปาก โถงน้ำดื่ม	9. จัดหาตาข่ายในลอน (มุ้ง เขียว) ปิดปากโถงน้ำดื่ม แก่ครัวเรือนในละแวก บ้านที่รับผิดชอบอย่าง สม่ำเสมอ			✓	
		10. ส่งเสริม แนะนำ และ แจกปลากิน ลูกน้ำ	10. ส่งเสริม แนะนำการเลี้ยง และแจกจ่ายปลากิน ลูกน้ำให้ครัวเรือนใน ละแวกบ้านที่รับผิดชอบ อย่างสม่ำเสมอ			✓	
		11. เฝ้าระวังผู้ป่วย อย่างต่อเนื่อง	11. มีการเฝ้าระวังผู้ป่วยสงสัย เป็นโรคไข้เลือดออกใน ละแวกบ้านของตนเอง อย่างต่อเนื่อง			✓	
		12. เคยพ่นละออง เคมี	12. เคยพ่นละอองเคมีกำจัด ตัวแก่ยุงในหมู่บ้าน			✓	
		13. ร่วมกันทำลาย แหล่งเพาะพันธุ์ ยุงทุกสัปดาห์	13. ร่วมกับครัวเรือนใน ละแวกบ้านที่รับผิดชอบ ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ทุกสัปดาห์			✓	
		14. จัดหาฝาปิด ภาชนะเก็บกัก น้ำ	14. เคยจัดหาฝาปิดภาชนะ เก็บกักน้ำแก่ครัวเรือนใน ละแวกบ้านที่รับผิดชอบ อย่างสม่ำเสมอ			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบ เชิงโครงสร้าง	ข้อความถามในแบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ
				-1	0	1	
2.3 ขั้นตอน การรับผล ประโยชน์		1. ภาควิชาใน บทบาทของ ตนเอง	1. มีความภาควิชาใน บทบาทของตนเองในการ มีส่วนร่วมตรวจสอบ กำจัดลูกน้ำและตัวแก่ยุง			✓	
		2. การร่วมกัน กำจัดลูกน้ำ และตัวแก่ยุง ช่วยลดความ เสี่ยง	2. ครีวเรือนในละแวกบ้านที่ รับผิดชอบลดความเสี่ยง ต่อการป่วยด้วยโรค ไข้เลือดออกเนื่องจากการ ร่วมกันกำจัดลูกน้ำและตัว แก่ยุงให้ลดลง			✓	
		3. การทำความ สะอาด บ้านเรือน ของตนเอง	3. ครีวเรือนในละแวกบ้านที่ รับผิดชอบได้รับ ประโยชน์จากการทำความ สะอาดบ้านเรือนของ ตนเอง			✓	
		4. การเข้าร่วม กิจกรรม รณรงค์กำจัด ลูกน้ำและตัว แก่ยุง	4. ครีวเรือนในละแวกบ้านที่ รับผิดชอบได้รับ ประโยชน์จากการเข้าร่วม กิจกรรมรณรงค์กำจัด ลูกน้ำและตัวแก่ยุง ทำให้ เกิดความรักความสามัคคี ของคนในหมู่บ้าน			✓	
		5. การกำจัด ลูกน้ำและยุง ในบ้านเรือน ของตนเอง	5. ครีวเรือนในละแวกบ้านที่ รับผิดชอบได้รับ ประโยชน์โดยตรงจากการ กำจัดลูกน้ำและยุงใน บ้านเรือนของตนเอง			✓	

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	นิยามศัพท์	องค์ประกอบเชิง โครงสร้าง	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอ แนะ	
				-1	0	1		
2.4 ขั้นตอนการ ประเมินผล		1. มีผู้ป่วยควรแจ้ง ให้ประชาชน ทราบ	1. เมื่อทราบว่าผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออกในหมู่บ้าน แจ้งให้ประชาชนใน ละแวกบ้านที่รับผิดชอบ ทราบเสมอ			✓		
			2. เข้าร่วมประชุมเพื่อ ปรึกษาหารือเรื่อง ความสำเร็จ/ล้มเหลว/ ปรับปรุงวิธี การกำจัดลูกน้ำ และยุงของหมู่บ้านทุกครั้ง			✓		
			3. ตรวจสอบ ลูกน้ำใน ครัวเรือนทุก สัปดาห์	3. มีการตรวจสอบลูกน้ำใน ครัวเรือนที่รับผิดชอบเป็น ประจำทุกสัปดาห์			✓	
			4. สรุปผลการ ดำเนินงาน	4. มีการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานผลให้เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขทุกเดือน			✓	
			5. ตรวจสอบ ลูกน้ำใน ครัวเรือนทุก สัปดาห์	5. มีการตรวจสอบลูกน้ำใน ครัวเรือนในละแวกบ้านที่ รับผิดชอบเพื่อรับรองเป็น บ้านปลอดลูกน้ำยุงทุก สัปดาห์			✓	
			6. ประชุมเพื่อแจ้ง ผลการ ดำเนินงาน	6. มีการจัดประชุมในละแวก บ้านที่รับผิดชอบเพื่อแจ้ง ผลการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรค ไข้เลือดออกทุกเดือน			✓	

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959

7. ปรับปรุงแบบสอบถามและจัดทำฉบับสมบูรณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงสถานีอนามัยในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้เขียนส่งแบบสอบถาม จำนวน 180 ฉบับ โดยขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยเพื่อแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด
3. ผู้เขียนเก็บแบบสอบถามคืนจากเจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจนับ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้เป็นสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) และสถิติอนุมาน คือ F-Test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient = r) โดยอาศัยหลักการ Pearson Product Moment ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ด้านอาการของไข้เลือดออก ด้านลักษณะของยุงพาหะ ด้านการกำจัดของยุงพาหะ และด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก การแปลผล คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับขั้นคะแนนแบบอิงเกณฑ์

ตามหลักการ Learning for Mastery ของ บลูม (Bloom, 1968 อ้างถึงใน สำนักงานควบคุมโรค ไข้เลือดออก, 2544) โดยแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.33 หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.34-0.67 หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.68-1.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง

3. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านการตัดสินใจในการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล วิเคราะห์เป็นรายด้านและโดยรวม โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (อ้างถึงใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544 : 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-Test)

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก กับระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient = r) โดยอาศัยหลักการ Pearson

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่น ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ความร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงอนุมาน ได้แก่

3.1 เปรียบเทียบเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

3.2 เปรียบเทียบเปรียบเทียบระดับความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอพุทธมณฑล จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกกับระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient = r) โดยอาศัยหลักการ Pearson

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ สำหรับการแปลความหมายของค่าความสัมพันธ์ ใช้เกณฑ์ของฮินเคิล (D.E. Hinkle, 1979 : 85) มีดังนี้

1. ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.75-1.00 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์สูงมาก
2. ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.50-0.74 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์สูง
3. ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.25-0.49 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง
4. ถ้าค่าสหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.00-0.24 หมายความว่า มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

